

Grupy Wymiany Doświadczeń w zarządzaniu Oświatą

KARTA OPISU DOBREJ PRAKTYKI

1. Tytuł:	Realizacja zajęć dodatkowych w szkołach wspartych nauką zdalną.
-----------	---

Typ JST	Nazwa JST	Liczba mieszkańców	Obszar tematyczny
Gmina wiejska	Gmina Sępólno Krajeńskie	16 000	2.c Nauczyciel - kompetencje, motywacja, system wspomagania szkół

2. Opis dobrej praktyki:	
2.1 Charakterystyka lokalnego systemu	Miejsko – wiejska Gmina Sępólno Krajeńskie ma powierzchnię ok. 220 km². Położona jest w północnej części województwa kujawsko – pomorskiego. Geograficznie jest dość znacznie rozciągnięta. Leży z dala od metropolii, co ma ogromny wpływ na jej funkcjonowanie. Sieć szkolna obejmuje szkoły podstawowe: 2 w mieście i aż 5 na wsi oraz 2 przedszkola miejskie. W każdej ze szkół na wsi znajdują się oddziały przedszkolne. Wszystkie placówki oświatowe obsługiwane są przez wydzieloną jednostkę organizacyjną gminy: Zakład Obsługi Oświaty Samorządowej. Jednostka ta realizuje zadania finansowe, księgowe, płacowe, kadrowe, administracyjne na rzecz obsługiwanych placówek. Stosownie do nadanego jej statutu i posiadanych upoważnień realizuje też praktycznie wszystkie zadania organu prowadzącego. Zadania inwestycyjne prowadzone są przez wydzielony referat Urzędu Miejskiego. Remonty bieżące realizowane są przez samych dyrektorów szkół i przedszkoli. Dwie szkoły podstawowe w mieście obejmują swoimi obwodami teren całego miasta oraz kilku przyległych wsi. Szkoły na terenach wiejskich zapewniają dostęp uczniom z pozostałych, znacznie niekiedy rozrzuconych miejscowości gminy. Do każdej ze szkół na wsi uczęszcza od 100 do 150 dzieci i uczniów, a do szkół miejskich po ok. 400 uczniów. Do wszystkich szkół i oddziałów przedszkolnych uprawnieni uczniowie dowożeni są transportem gminnym. Dowóz obejmuje także niewielką część uczniów szkół w mieście. Do przedszkoli miejskich rodzice z terenu całej Gminy Sępólno Krajeńskie dowożą swoje dzieci własnym transportem. Znaczna odległość szkół wiejskich od miejsca zamieszkania dzieci i uczniów, mimo funkcjonowania aż 5 szkół podstawowych z oddziałami przedszkolnymi na wsi sprawia, że każdego dnia nauki dowożonych jest do nich ok. 65 % uczących się. Ok. 10 % wszystkich uczniów szkół miejskich dowożonych jest z pobliskich miastu miejscowości. Pojazdy gminnej spółki (ZTiU Sp.z o.o.) dowożące nasze dzieci i uczniów pokonują dziennie ok. 480 km. Koszty dowozu, to znacząca pozycja budżetu oświaty. To w istotnym stopniu wpływa na organizację nauczania w placówkach oświatowych, głównie wiejskich. Ich funkcjonowanie uzależnione jest w znacznym stopniu od możliwości sieci transportowej, ilości pojazdów, godzin dowozów oraz rozwozów. Sytuacja ta od lat znacząco ogranicza dostęp dzieci i uczniów z tych szkół do różnych form aktywności pozalekcyjnej, zajęć dodatkowych, zajęć świetlicowych, zajęć w ramach projektów współfinansowanych ze środków EFS, czy też zajęć statutowych, które w naszej gminie są w większości szkół normą.
2.2 Problem, który był powodem wdrożenia innowacji.	Podstawową przyczyną wdrożenia innowacji była ograniczona liczba realizowanych godzin zajęć dodatkowych – głównie w szkołach podstawowych na terenach wiejskich. M.in. ich niewielka ilość w sposób wyraźny przekładała się na niższe niż oczekiwane wyniki nauczania, Działo się tak mimo stwarzania szkołom finansowych możliwości ich realizacji. Dyrektorzy szkół argumentowali, że nie mogą przetrzymywać uczniów w szkołach do późnych godzin popołudniowych z uwagi na bardzo dużą liczbę godzin zajęć obowiązkowych. Ponadto rozwoju znacznej liczby uczniów ze szkół do domów ograniczają swobodę nauczycieli w realizacji zajęć pozalekcyjnych. Zgodnie z obowiązującymi ramowymi planami nauczania szkół podstawowych, tygodniowa liczba obowiązkowych godzin zajęć uczniów wynosi od 23 w klasach I-III do 34 - 35 w klasach VII - VIII SP. Oznacza to, że uczniowie klas młodszych mają ok. 5 godzin obowiązkowych zajęć dziennie, a uczniowie klas starszych aż 7 godzin obowiązkowych zajęć lekcyjnych. Lekcje w szkole kończą się dla uczniów klas starszych ok. godz. 14.30. Do tego dochodzą często zajęcia wynikające z wydanych przez PPP opinii i orzeczeń, czy też ujęte w tygodniowy plan lekcji zajęcia np. SKS-u.

	<i>Ze względów higienicznych wskazany jest po tak długim czasie nauki choćby krótki odpoczynek. Konieczne jest też spożycie pełnowartościowego posiłku przed podjęciem przez ucznia kolejnych aktywności.</i> <i>Realizacja w szkołach zajęć dodatkowych, funkcjonowanie kółek zainteresowań, realizacja zajęć statutowych, zajęć projektowych, czy nawet jakichkolwiek innych aktywności uczniów wymaga ponownego ich dotarcia do szkół po południu, po lekcjach. W przypadku placówek, do których z racji odległości szkoły od miejsca zamieszkania uczniowie są dowożeni ich aktywne uczestnictwo w życiu szkoły po lekcjach jest znacznie utrudnione lub czasami wręcz niemożliwe. Obniża to w sposób zdecydowany jakość edukacji w tych szkołach, ogranicza równość szans rozwojowych uczniów szkół w zależności od ich miejsca zamieszkania. Ogranicza to kompetencje społeczne tych uczniów, co przekłada się wprost na uzyskiwane wyniki i ich dalsze losy.</i>
2.3 Na czym polega zastosowane rozwiązanie?	<i>Zastosowane rozwiązanie dotyczy realizacji wybranych (!) zajęć pozalekcyjnych - po zakończeniu lekcji w szkole - w formie zdalnej, w domu.</i> <i>W ten sposób możliwe są do realizacji niektóre z zajęć pozalekcyjnych szkół: np. kółka zainteresowań, wybrane zajęcia rozwijające, niektóre zajęcia dodatkowe realizowane w projektach finansowanych ze środków EFS czy też niektóre zajęcia statutowe.</i> <i>W przyjętym rozwiązaniu uczniowie po zakończonych lekcjach w szkole wracają (rozwożeni są) do domów. W swoich domach, po czasie niezbędnym na odpoczynek, po południu biorą udział w zajęciach pozalekcyjnych, do których zapisali się. Zgodnie z przyjętym planem zajęć pozalekcyjnych w szkole, w ramach szkolnych zajęć dodatkowych realizowanych zdalnie, uczestniczą - pod kierunkiem nauczyciela w wybranych zajęciach.</i> <i>Do komunikacji zdalnej korzysta się z komputerów używanych na dany rok szkolny ze szkoły uczniom lub z komputerów będących ich własnością. Laptopy (ok. 120 szt.) zakupiono w ramach dwóch edycji programu rządowego „Zdalna szkoła” oraz w jednym z ostatnio realizowanych projektów EFS dot. rozwoju kompetencji kluczowych (ok. 15 szt.). Kolejne komputery (ok. 100 szt.) zakupiono w programie rządowym „Komputery dla uczniów byłych pracowników PGR”.</i> <i>Nadto dla uczniów szkół z rodzin niezamożnych (z mocy ustawy o systemie oświaty), wypłacane jest przez samorządy comiesięczne stypendium socjalne o charakterze edukacyjnym. W większości przypadków wykorzystywane jest ono na zakup sprzętu komputerowego.</i> <i>Dla wsparcia nauczycieli w realizacji zajęć, we wszystkich szkołach, w każdej klasie jest tablica interaktywna wraz z komputerem, z dostępem do internetu. Nauczyciele mogą też zajęcia dodatkowe w formie zdalnej realizować z własnego mieszkania, o ile dyrektor szkoły wyrazi na to zgodę.</i> <i>Dla komunikacji zdalnej przy pomocy komputerów wykorzystywana jest zainstalowana w nich aplikacja Teams.</i> <i>W ramach jednego z projektów finansowanych ze środków EFS do szkół zakupiono też platformę edukacyjną uatrakcyjniającą realizację nauki zdalnej i sporej części zajęć rozwijających.</i> <i>Dyrektorzy szkół wraz z nauczycielami rozstrzygają czy i jakie zajęcia pozalekcyjne w szkole realizowane są w formie zdalnej. Nauczyciel realizujący zajęcia podejmuje decyzję, w jakim stopniu wykorzystuje naukę zdalną po lekcjach, a w jakim stopniu zajęcia realizowane są w szkole.</i> <i>Realizacja zajęć dodatkowych odnotowywana jest w szkolnych dziennikach elektronicznych oraz w samej aplikacji Teams.</i> <i>W ten sposób realizowana jest pewna część zajęć pozalekcyjnych (np. projektowych, finansowanych ze środków gminy, statutowych lub innych) szczególnie w szkołach z terenów wiejskich. Niweluje się w ten sposób kluczowy problem ponownego dotarcia uczniów do szkoły po obowiązkowych zajęciach.</i> <i>Drugi ważna kwestia, to znaczne obciążenie uczniów zajęciami obowiązkowymi. W czasie pobytu w szkole uczniowie klas szóstych, siódmych każdego dnia mają ok. 6-7 godzin zajęć.</i> <i>Trudno uczestniczyć bezpośrednio po tyłu lekcjach w kolejnych zajęciach, w tym przypadku dodatkowych. Przerwa na odpoczynek, regeneracja sił dają uczniom realne możliwości dalszego, pełnego w nich uczestnictwa. Tym razem jednak w formie zdalnej.</i>
2.4 Kto, kiedy i co zrobił?	<i>Organ prowadzący przeanalizował potrzeby uczniów w zakresie zajęć dodatkowych korzystając z informacji zebranych od dyrektorów szkół. Przeanalizowano też wyniki egzaminów ósmoklasistów z ostatnich lat, aktywność i uzyskiwane wyniki uczniów w zawodach sportowych, ich osiągnięcia artystyczne.</i> <i>Analizy te wskazywały na nieco niższą aktywność uczniów szkół na wsi niż w mieście.</i> <i>Przeanalizowano również koszty i możliwości realizacji dodatkowych dowozów uczniów na zajęcia pozalekcyjne w szkołach. Porównano je z kosztami ewentualnego zakupu sprzętu do nauki zdalnej. Zinventaryzowano ilość sprzętu do nauki zdalnej możliwego do udzielenia dla uczniów, posiadanego w szkołach.</i>

	4. Przeprowadzono spotkanie z dyrektorami szkół wiejskich. Poinformowano dyrektorów szkół o przeprowadzonych analizach i ich wynikach. Poinformowano ich o propozycji organu prowadzącego, aby część zajęć pozalekcyjnych realizowana była w formie zdalnej. Uzgodniono przygotowanie przez dyrektorów szkół zestawień zajęć pozalekcyjnych, jakie będą realizowane z udziałem nauki zdalnej. Uzgodniono termin wdrożenia tej mieszanej formy pracy z uczniami. Przyjęto, że ta forma pracy rozpocznie się od nowego semestru nauki szkolnej. 5. Dyrektorzy szkół przedstawili nauczycielom propozycję pracy na zajęciach pozalekcyjnych w formie stacjonarnej i zdalnej (mieszanej) do akceptacji, a następnie zebrali ich propozycje. Poszczególni nauczyciele sporządzili wykazy uczniów, którym należy użyczyć ze szkoły na dany rok szkolny sprzęt komputerowy. Sekretariaty przygotowały umowy użyczenia sprzętu. 6. W szkołach sporządzono zestawienia zajęć realizowanych stacjonarnie oraz stacjonarnie i zdalnie (forma mieszana). Sporządzono też zbiorcze zestawienia tych zajęć. Uzgodniono wewnętrznie rodzaje zajęć, terminy ich odbywania – do akceptacji przez dyrektora. Zestawienia zbiorcze obejmujące kluczowe informacje przekazano do organu prowadzącego. Dokonano przeglądu sprzętu i uczniom, którzy zgłosili taką potrzebę użyczono ze szkół sprzęt komputerowy. 7. Od kolejnego semestru uruchomiono w szkołach wiejskich nowe rozwiązanie.
2.5 Z jakim skutkiem?	Uzyskany efekt był dość dobry lecz gorszy od zakładanego. Nauczyciele i uczniowie generalnie z zadowoleniem przyjęli zaproponowane rozwiązanie. Uznali, że jest to dobry sposób na złagodzenie problemu małej aktywności pozalekcyjnej uczniów w szkołach położonych na wsi. Likwiduje też problem ponownego dotarcia uczniów do czasami dość odległej szkoły. I to po wielu lekcjach. Jednocześnie ujawniły się też głosy dotyczące negatywnego wpływu długiego, męczącego okresu obowiązkowej nauki zdalnej w czasie pandemii. Pojawiająca się po tym trudnym okresie niechęć do udziału w obowiązkowych zajęciach zdalnych wymaga wg dyrektorów pewnego czasu na złagodzenie zmęczenia nauką zdalną. Uznano, że rozwiązanie to ma jednak przyszłość. Wymaga pewnej cierpliwości w zaobserwowaniu wzrostu zainteresowania tą formą realizacji zajęć pozalekcyjnych.
2.6 Ile to kosztowało?	<u>Koszty związane z opracowaniem i uruchomieniem systemu:</u> Biorąc pod uwagę posiadany obecnie we wszystkich szkołach gminy sprzęt gotowy do użyczenia do nauki zdalnej dla uczniów i nauczycieli, koszt dla samorządu i szkół w ogóle nie zaistniał. <u>Koszty bieżące związane z funkcjonowaniem systemu (roczne):</u> Koszty bieżące w ogóle nie wystąpiły.
2.7 Dlaczego warto promować to rozwiązanie?	<u>Waga problemu:</u> Ocena - 4. Rozwiązuje się istotny problem większości szkół w kraju, głównie wiejskich, w których uczniowie mają trudności z dotarciem do szkoły po lekcjach na zajęcia pozalekcyjne. W wyraźny sposób zwiększa się aktywność uczniów po obowiązkowych lekcjach w szkole. <u>Innowacyjność podejścia:</u> Ocena - 3. Rozwiązanie jest dość oczywiste i proste do wdrożenia. Obecnie już raczej nieinnowacyjne. Jest sprzęt, są też bogate umiejętności uczniów i nauczycieli w posługiwaniu się nim do nauki zdalnej. To ogromny kapitał. Zaproponowane rozwiązanie jest mimo wszystko dotąd rzadko stosowane. Przed pandemią nie funkcjonowało głównie z braku umiejętności i sprzętu do wykorzystania do nauki. Obecnie, gdy sprzęt jest i są umiejętności, wiele szkół nie bierze takiego rozwiązania w ogóle pod uwagę. <u>Skuteczność rozwiązania:</u> Ocena – 4. Nic nie zastąpi bezpośredniej relacji ucznia i nauczyciela – to oczywiste. Stąd też wskazana jest ostrożność w wywieraniu presji na uczniów i nauczycieli w stosowaniu tego rozwiązania. Ale dużą część zajęć pozalekcyjnych, przy dozie podstawowych umiejętności korzystania z technologii IT, można w atrakcyjnej formie prowadzić również w formie zdalnej. Szczególnie takich jak koła zainteresowań, zajęcia rozwijające. <u>Replikowalność - liczba JST, które mogą z niego skorzystać:</u> Ocena - 5 Rozwiązanie daje się zastosować w każdej JST. Po okresie pandemii każda szkoła dysponuje nowoczesnym (jeszcze) sprzętem do użyczenia do nauki zdalnej. Większość uczniów dysponuje też

	<i>takimi urządzeniami na własny użytek. Zarówno w przypadku szkół wiejskich, jak i szkół mniej oddalonych od miejsca zamieszkania uczniów można wdrożyć takie rozwiązanie. Wszyscy uczniowie realizujący ramowe plany nauczania są mocno obciążeni zajęciami obowiązkowymi. Problem braku czasu w szkole jest powszechny. Atrakcyjność zajęć po lekcjach może być w każdej szkole wysoka.</i>
2.8 Zalecenia dot. replikacji narzędzia	<i>Należy roztropnie wdrażać rozwiązanie, aby nie pogłębić istniejącej niechęci do pracy z komputerem, po męczącym okresie obowiązkowej nauki zdalnej.</i> <i>Wskazana jest dość duża swoboda nauczycieli w wyborze rodzaju i ilości zajęć do takiej formy ich realizacji. Jednocześnie należy rozważyć czy w szkołach nie mogłyby w ten sposób zaistnieć nowe formy aktywności (np. kluby dyskusyjne, grupy czytelników nowości literackich, fora miłośników filmu).</i>

3. Namiary na osobę, która może przekazać szczegółowe informacje na temat rozwiązania

Imię i Nazwisko	Zbigniew Marek Tymecki	Funkcja	dyrektor
Adres	Zakład Obsługi Oświaty Samorządowej w Sępólnie Krajeńskim w Sępólnie Krajeńskim, ul. T. Kościuszki 11, 89 – 400 Sępólno Krajeńskie	Telefon	666020626
E-mail	zoos_seporno@wp.pl		

4. Wzorcowe dokumenty i materiały dostępne dla podmiotów zainteresowanych replikacją

<u>Opis dokumentu / materiału</u>	<u>Forma udostępnienia: załącznik (preferowane) / link</u>
1. n.d.	n.d.
2. n.d.	n.d.
3. n.d.	n.d.